

Егзистенцијални крик

Ретроспективна изложба скулптура Јована Солдатовића у Галерији савремене ликовне уметности у Новом Саду

О 40-годишњици ствара- лаштва неког уметника и 65-годишњици његовог жи- вота, као што је ових дана случај са Јованом Солдатовићем вајаром из Новог Сада, готово по правилу може се већ дати животни биланс стваралачког пута и могу се одре- дити упоришне тачке на којима се базира његова поетика. Ретроспек- тива Солдатовићевих остварења у Галерији савремене ликовне умет- ности Новог Сада обухвата 96 де- ла — портрета, фигуралних ком- позиција, анималних представа, ре- љефа и фотоса изведених јавних споменика, насталих у периоду од 1942. до 1985. године и јасно го- вори о мисионару модерне уметно- сти у Војводини, где је стварао и био аниматор културног живота више од 30 година.

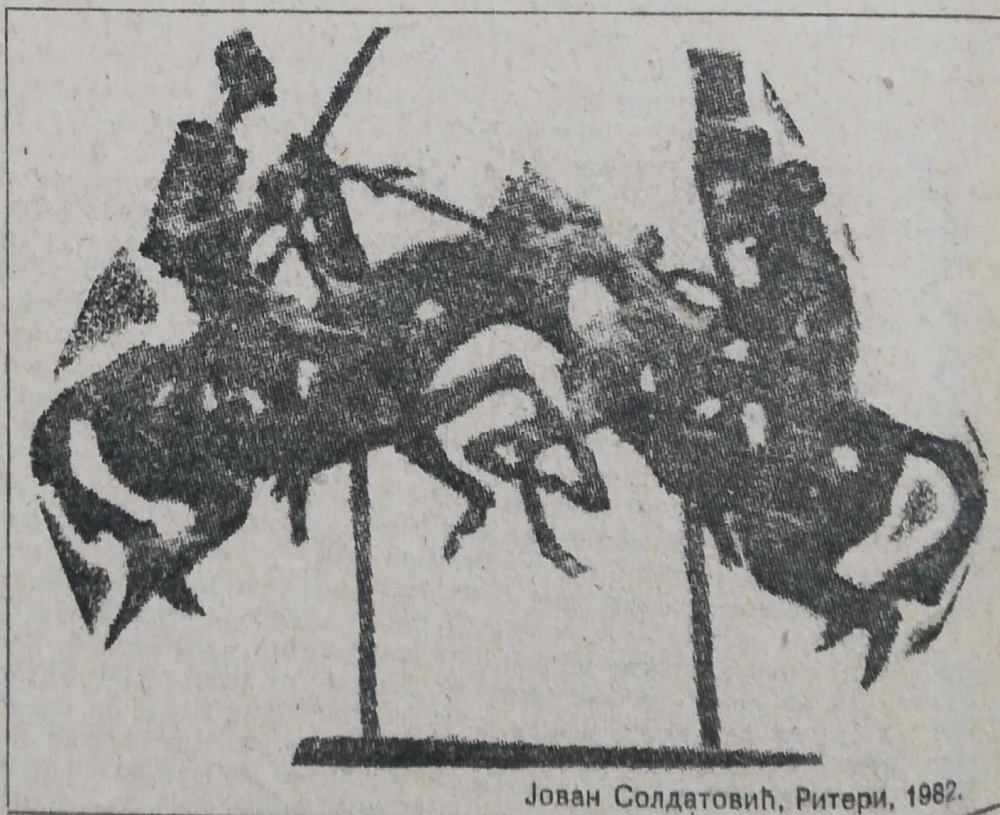
Солдатовић није вајар волумена у простору, већ заљубљеник живе и експресивне линије коју артику- лише акцијом у материјалу који му је најмилији — влакнима и тка- нином натопљеним гипсом. Та влак- наста структура доминира њего- вим делом још од почетка педесе- тих година, од скулптуре „Дечак са ланетом“ (1953) од када се и приказани ликови издужују, екстре- митети трансформишу у линије, равне површине постају „изјеле- не“, транспарентне, творећи бога- ту игру форми у оквирима „зада- те теме“.

Још од „Мушког акта“ из 1950. видљива је Солдатовићева тежња ка разарању реалног облика, која се тада манифестовала у задира- њу простора у удубљења око кич- ме и ребара фигуре, а екстремитети су решени цвастом стилиза- цијом, док „Мисер“ из 1947. јасно показује тежњу ка издуживању, чи- ме садржаји добијају некакав над- земаљски предзнак. Поетична скулптура „Сан“ из 1954. добар је пример за то.

Од „Дечака са ланетом“ почиње карактеристична и најпрепознатљи-

вија. Солдатовићева фаза која ће се кроз деценије кристализовати кроз бројне теме: животињске представе, тему „Бележење чове- ка“, борбе ратника и портрете пес- ника и сликара занесењака. Форма је све експресивнија, костури фи- гура видљивији, покрети све необу- зданији.

1977. Такође се чини да Солдато- вићев стваралачки дух најадекват- није испољавање налази у драма- тичним сценама са пуно покрета и наглих обрта. Скулптурама „Два Икара“ које лебде у ваздуху, „Ра- њени јелен“, животиње у самртном грчу, „Орне у скоку“, „Ритери“, „Птице и пас“ уједно највише од

Јован Солдатовић, Ритери, 1982.

Са гледишта савремене скулпту- ре Солдатовић остварује највеће домете у композицијама где се гу- бе полазишни облици и поруке ко- је некад иду и до патетике. Ап- страктно дејство карактеристичних Солдатовићевих модула ликовног изражавања, где се он показује као заљубљеник рала у материјалу без обзира на тему, живе онаж- ним и свежим ликовним животом зраче модерношћу и актуелношћу. То су на пример радови „Компо- зија“ из 1964, „Кентаур“ и „Дон Кихот“ из 1970, „Вереници“ из

говара поменути уметников трет- ман материјала који наглашава експресивност и психолошку тен- зију представа. Егзистенцијални грч, трошност живог организма али и његова пркосна жилавост и одолевање смрти поруке су ових дела, које подстичу аутора да ма- теријал доведе до кључања, став- љајући сам поступак, можда и не намерно, у први план, што свака- ко представља његов највећи до- принос нашој модерној скулптури.

А. ТИШИМ